

نقش واسطه‌ای مشکلات بین‌شخصی در رابطه بین ویژگی‌های شخصیت و اختلال عملکرد جنسی The mediating role of interpersonal problems on the relationship between personality and sexual dysfunction

Ahmad Shah Ahmadi

PhD in Health Psychology, Faculty of Psychology and Educational Sciences, University of Tehran, Tehran, Iran.

Behzad Ghorbani

Assistant Professor of Psychiatry, Nanobiotechnology Research Center, Avicenna Research Institute, ACECR, Tehran, Iran.

Mohammad Ali Besharat*

Professor, Department of Psychology, University of Tehran, Tehran, Iran. besharat@ut.ac.ir

Nima Ghorbani

Professor, Department of Psychology, University of Tehran, Tehran, Iran.

Ali Moghadamzadeh

Assistant Professor, Department of Curriculum Development & Instruction Methods, University of Tehran, Tehran, Iran.

احمد شاه احمدی

دکترای روانشناسی سلامت، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، دانشگاه تهران، تهران، ایران.

بهزاد قربانی

استادیار روانپزشکی، مرکز تحقیقات ریزفناوری زیستی، پژوهشکده فناوری های نوین علوم پزشکی - جهاد دانشگاهی، تهران، ایران.

محمدعلی بشارت (نویسنده مسئول)

استاد دانشگاه تهران، گروه روانشناسی، دانشگاه تهران، تهران، ایران.

نیما قربانی

استاد دانشگاه تهران، گروه روانشناسی، دانشگاه تهران، تهران، ایران.

علی مقدم زاده

استادیار دانشگاه تهران، گروه روش ها و برنامه های آموزشی و درسی، دانشگاه تهران، تهران، ایران.

Abstract

This study aimed to determine the mediating role of interpersonal problems on the relationship between personality characteristics and sexual dysfunction in patients with sexual dysfunction in Tehran. This paper is applied in terms of purpose and is correlational in terms of method. The statistical population of the present study included all patients with sexual dysfunction referred to family health and sexual health clinics in Tehran. By the available sampling method, 101 patients with sexual dysfunction (49 females, 52 males) as a statistical sample. were chosen. The NEO-FFI Five-Factor Scale (NEO-FFI), the Sexual Function Scale (FSFI), and the Interpersonal Problem Scale (IIP) were used to collect data. Data analysis was conducted using SPSS and Amos software. The results showed that personality characteristics had a specific relationship with sexual dysfunction and interpersonal problems between personality and sexual dysfunction with problems between specific ($p=0/01$). The mediating role of interpersonal problems in the relationship between personality characteristics and sexual dysfunction was confirmed ($B=0/47$, $p>0/01$). Based on the results of the present study, the impact role of personality characteristics on both interpersonal problems and consequently sexual dysfunction was approved. Using the findings of the present study to prevent sexual disorders as well as treatment of couples, sexual disorders in couples can be considered as practical implications of the study.

Keywords: Sexual Dysfunction, Interpersonal Problem, Personality.

چکیده

شناخت متغیرهای تأثیرگذار بر پدیدآیی اختلال‌های جنسی اهمیت بسزایی دارد. آگاهی از شیوه عملکرد و رابطه این متغیرها با یکدیگر در حوزه پیشگیری و درمان اختلال‌های جنسی می‌تواند سلامت جنسی زوجین را بهبود بخشد و هزینه‌های تحمیل شده روان‌شناختی و جامعه‌شناختی آن را کاهش دهد. پژوهش حاضر با هدف تعیین نقش واسطه‌ای مشکلات بین‌شخصی در رابطه بین ویژگی‌های شخصیت و اختلال عملکرد جنسی در بیماران مبتلا به اختلال عملکرد جنسی شهر تهران انجام شد. تعداد ۱۰۱ بیمار مبتلا به اختلال عملکرد جنسی (۴۹ زن، ۵۲ مرد) در این پژوهش شرکت کردند. شرکت‌کنندگان مقیاس پنج عاملی شخصیت نتو (NEO-FFI)، مقیاس عملکرد جنسی (FSFI)، و مقیاس مشکلات بین‌شخصی (IIP) را تکمیل کردند. برای تحلیل داده‌های پژوهش از شاخص‌ها و روش‌های آماری شامل فراوانی، درصد، میانگین، انحراف استاندارد، ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل مسیر استفاده شد. نتایج پژوهش نشان داد که ویژگی‌های شخصیت با اختلال عملکرد جنسی و مشکلات بین‌شخصی و اختلال عملکرد جنسی با مشکلات بین‌شخصی رابطه داشت ($p=0/01$). نقش واسطه‌ای مشکلات بین‌شخصی در رابطه بین ویژگی‌های شخصیت و اختلال عملکرد جنسی تأیید شد ($\beta=0/47$, $p>0/01$). بر اساس یافته‌های پژوهش می‌توان نقش ویژگی‌های شخصیت و تأثیر آن بر مشکلات بین‌شخصی و در نتیجه اختلال عملکرد جنسی را تأیید کرد. استفاده از این یافته‌ها در زمینه پیشگیری از اختلال‌های جنسی و درمان اختلال‌های جنسی از دستاوردهای عملی این پژوهش محسوب می‌شود.

واژه‌های کلیدی: اختلال عملکرد جنسی، مشکل بین‌شخصی، شخصیت.

مقدمه

رابطه جنسی یکی از نیازهای مهم انسان است که ارضا به موقع و درست آن در سلامت جسم و روان تأثیر دارد و توجه به این نیاز و ارضای آن به شیوه‌ی معقول و پسندیده امری ضروری است که در سایه‌ی ارضا میل جنسی، علاوه بر رفع نیاز جسمانی، فرد از لحاظ اخلاقی، سلامت جنسی، فکری و روانی به آرامش می‌رسد (تتلی و همکاران، ۲۰۱۸). سلامت جنسی^۱ توسط سازمان جهانی بهداشت^۲ (WHO؛ ۲۰۱۳) به عنوان بهزیستی جسمی، عاطفی، روانی و فرهنگی-اجتماعی در رابطه با مسائل جنسی تعریف می‌شود. در واقع سلامت جنسی به یک رویکرد مثبت و قابل احترام در روابط جنسی گفته می‌شود که در آن فرد از رابطه خود لذت برده و هیچ‌گونه اجبار، تبعیض و خشونت وجود ندارد. امروزه محققان روی عوامل روان‌شناختی مانند رضایت از رابطه، اضطراب، افسردگی، تحریف‌های شناختی جنسی و تجارب آسیب‌زا تمرکز می‌کنند (چوکا و هانکی، ۲۰۱۸؛ کن و همکاران، ۲۰۱۹؛ موتا و همکاران، ۲۰۱۹) که ممکن است به طور منفی بر سلامت جنسی فرد تأثیر بگذارند و به‌طور بالقوه باعث ایجاد اختلال عملکرد جنسی شوند.

اختلال جنسی^۳، گروهی از اختلال‌های بالینی است که به ناتوانی شخص در پاسخ جنسی و یا تجربه لذت جنسی اشاره دارد (آنامالایی، ۲۰۱۷). به عبارت دیگر، عملکرد جنسی یک فرایند پیچیده زیستی، روانی-اجتماعی است که توسط سیستم‌های عصبی، عروقی و غدد درون‌ریز هماهنگ می‌شود. علاوه بر عوامل زیستی، عوامل روانی-اجتماعی مانند باورهای اجتماعی و مذهبی، وضعیت سلامت، تجربه شخصی، قومیت و شرایط اجتماعی-جمعی شناختی و وضعیت روانی فرد/زوج نقش مهمی در عملکرد جنسی فرد دارند که اختلال در هر یک از این مؤلفه‌ها ممکن است منجر به اختلال عملکرد جنسی شود (آواسته‌ی و همکاران، ۲۰۱۷). اختلال‌های جنسی می‌تواند در هر سه مرحله از پاسخ فیزیولوژیک جنسی، یعنی میل جنسی، برانگیختگی و ارگاسم ایجاد شود (انجمن روان‌پزشکی آمریکا، ۲۰۱۳). بر اساس طبقه‌بندی پنجمین ویرایش راهنمای تشخیصی و آماری اختلال‌های روانی (DSM-5؛ انجمن روان‌پزشکی آمریکا، ۲۰۱۳)، اختلال‌های جنسی مردان عبارت‌اند از: اختلال میل جنسی^۴، اختلال نعوظ^۵، اختلال زودانزالی^۶ و دیرانزالی^۷ و اختلال‌های جنسی زنان عبارتند از: اختلال میل جنسی، اختلال برانگیختگی^۸، اختلال دخول تناسلی^۹ و اختلال ارگاسمی^{۱۰} (بشارت و همکاران، ۱۳۹۷). پژوهش‌های مختلف بیان می‌کنند که با توجه به این‌که تفاوت‌هایی در اختلال عملکرد جنسی افراد وجود دارد، به نظر می‌رسد متغیرهایی همچون رضایت زناشویی^{۱۱} (سوهیندا و مانیپال، ۲۰۱۸؛ کرمی و همکاران، ۱۳۹۶) دل‌بستگی^{۱۲} (باربارو و همکاران، ۲۰۱۸؛ بارنز و همکاران، ۲۰۱۷؛ بشارت و همکاران، ۱۳۹۷) و ویژگی شخصیت^{۱۳} (حسینی و همکاران، ۲۰۲۱؛ گامز و نوبره، ۲۰۱۱) از جمله متغیرهایی هستند که نقش تعیین‌کننده‌ای در تفاوت‌های اختلال عملکرد جنسی دارند. پیکسوتو و نوبره (۲۰۱۶) رابطه بین ویژگی شخصیتی و اختلال جنسی را بررسی کردند. نتایج نشان داد که مردان دارای اختلال جنسی در ویژگی نورزگرایی نمره بالاتری داشتند و زنان دارای اختلال جنسی در ویژگی نورزگرایی و برون‌گرایی نمره بالاتری داشتند. رولند و تمپل (۲۰۲۰) در بررسی ارتباط میان شخصیت و اختلال عملکرد جنسی به این نتیجه رسیدند که نورزگرایی، تجربه‌پذیری و برون‌گرایی از ابعاد ویژگی‌های شخصیتی با اختلال عملکرد جنسی مرتبط هستند.

شخصیت^{۱۴} مجموعه‌ای از رفتارها و شیوه‌های تفکر شخص در زندگی روزمره است که با ویژگی‌های بی‌همتا بودن، ثبات (پایداری) و قابلیت پیش‌بینی، تعریف می‌شود (ناو و همکاران، ۲۰۲۰) ابعاد اصلی شناخته شده شخصیت عبارتند از: نورزگرایی^{۱۵}، برون‌گرایی^{۱۶}، تجربه‌پذیری^{۱۷}، وظیفه‌شناسی^{۱۸} و همسازی^{۱۹} (بشارت، ۱۳۸۶). ویژگی شخصیت به عنوان عامل اثرگذار در اختلال عملکرد جنسی (آلن و دسیلن، ۲۰۱۷؛ پیکسوتو و نوبره، ۲۰۱۶) مشکلات بین‌شخصی (ارسلان، ۲۰۱۶) مطرح شده است. آلن و دسیلن (۲۰۱۷) به بررسی ارتباط میان شخصیت و اختلال عملکرد

1 sexual health

2 world health organization

3 sexual dysfunction

4 sexual desire disorder

5 erectile disorder

6 premature (early) ejaculation

7 delayed ejaculation

8 arousal disorder

9 genital penetration disorder

10 orgasmic disorder

11 marital Satisfaction

12 attachment

13 personality characteristics

14 personality

15 neuroticism

16 extraversion

17 openness

18 conscientiousness

19 agreeableness

جنسی در ۵۷۴۵ نمونه بزرگسال پرداختند و به این نتیجه رسیدند که بالا بودن تجربه پذیری و پایین بودن همسازی با اختلال عملکرد جنسی در زنان و بالا بودن برون گرایی و پایین بودن وظیفه شناسی با اختلال عملکرد جنسی مردان مرتبط است. ارسلان (۲۰۱۶) در بررسی مشکلات بین شخصی^۱ از نظر شفقت به خود و ویژگی های شخصیت به این نتیجه رسیدند که شفقت به خود و ویژگی های شخصیتی به طور قابل توجهی با مشکلات بین شخصی رابطه دارند.

مشکلات بین شخصی در رابطه با دیگران ایجاد می شوند و با مشکلاتی مانند روابط ناپایدار و شدید، حساسیت بین فردی بالا، پرخاشگری، خصومت نسبت به دیگران در پاسخ طرد، نیاز به تأیید اجتماعی و عدم جامعه پذیری تعریف می شود (اویلر و همکاران، ۲۰۲۱) در زمینه روابط بین شخصی هرویتز و همکاران (۱۹۸۸)، شش بعد اساسی را مطرح می کنند: قاطعیت^۲، مردم آمیزی^۳، مهارگری^۴، صمیمیت^۵، مسئولیت پذیری^۶ و اطاعت پذیری^۷ (کامران و همکاران، ۱۳۹۸). مطالعات مختلف نشان داده است که مشکلات مداوم بین شخصی می تواند باعث ایجاد اختلال های اضطرابی، دوقطبی، جنسی و استرس پس ضربه ای شوند (جانوسکی و همکاران، ۲۰۲۰) مطالعات مختلف نشان داده است که افرادی که در روابط بین شخصی مشکل دارند هیجان های منفی بیش تری را تجربه می کنند، بیش تر مبتلا به نورزگرایی و افسردگی می شوند و حتی در اختلال های روان شناختی علائم بیشتری از خود بروز می دهند (مارکی و همکاران، ۲۰۱۴). فریهارت و همکاران (۲۰۲۰) در تحقیقات خود بیان می کنند که حفظ روابط بین شخصی در ایجاد رضایت جنسی نقش مهمی دارد و عواملی مانند ارتباط و سازگاری جنسی باعث تسهیل در رضایت جنسی می شوند. بنابراین اختلال عملکرد جنسی به عنوان یک مشکل جنسی مداوم یا مکرر تعریف می شود که نقش مشکلات بین شخصی در تداوم آن مؤثر است (لی و همکاران، ۲۰۱۷)؛ و عوامل روان شناختی، بین شخصی و اجتماعی- فرهنگی نقش مهمی را در ایجاد نگرانی های جنسی، در شروع یک مشکل جنسی و در حفظ اختلال عملکرد جنسی در بلندمدت دارند (بروتو و همکاران، ۲۰۱۶).

با مشاهده و بررسی پژوهش های مختلف، مشکلات و اختلال های جنسی از عوامل تأثیرگذار و تعیین کننده در رابطه زوجین و سلامت جنسی آنها است و ویژگی های شخصیت به عنوان یکی از عوامل تعیین کننده در روابط بین شخصی پیش بینی می شود، نقش تعیین کننده ای در روابط جنسی داشته باشد. از آنجا که به نظر می رسد رابطه بین این دو متغیر، رابطه مستقیم و خطی نیست و از طریق متغیرهای دیگری واسطه می شوند، دشواری تنظیم هیجان، ترس از صمیمت، افسردگی، تعارضات زنشویی از جمله آنهاست. بررسی احتمالی متغیرهای تأثیرگذار در رابطه بین ویژگی شخصیت و اختلال عملکرد جنسی ضرورت پیدا می کند، از این رو، در این پژوهش نقش واسطه ای مشکلات بین شخصی در رابطه بین ویژگی شخصیت و اختلال عملکرد جنسی بررسی می شود.

روش

پژوهش حاضر از نوع توصیفی-همبستگی است. جامعه آماری شامل تمامی بیماران مبتلا به اختلال عملکرد جنسی مراجعه کننده به کلینیک های سلامت خانواده و سلامت جنسی شهر تهران بودند که از طریق روش نمونه گیری در دسترس، تعداد ۱۰۱ بیمار مبتلا به اختلال عملکرد جنسی شامل ۴۹ بیمار زن (۴۸/۵ درصد) با میانگین سنی ۳۲ سال و انحراف استاندارد ۳/۸۳ و ۵۲ بیمار مرد (۵۱/۵ درصد) با میانگین سنی ۳۷ سال و انحراف استاندارد ۴/۴۸ در پژوهش انتخاب شدند. پس از مصاحبه اولیه با افراد، توضیح هدف پژوهش و کسب رضایت آنها، به منظور گردآوری داده های موردنظر، از پرسشنامه ویژگی شخصیت، پرسشنامه اختلال عملکرد جنسی و پرسشنامه مشکلات بین شخصی استفاده شد. در نهایت برای تحلیل آماری داده ها از روش همبستگی پیرسون و تحلیل مسیر استفاده شد.

مقیاس پنج عاملی شخصیت نئو (NEO-FFI^۸) - فرم کوتاه مقیاس تجدیدنظر شده NEO-PI-R^۹ (مک کرا و کاستا، ۲۰۰۳)، یک آزمون ۶۰ سؤالی است که پنج عامل اصلی شخصیت شامل نورزگرایی، برون گرایی، تجربه پذیری، همسازی و وظیفه شناسی را در مقیاس ۵ درجه ای لیکرت از نمره ۰ تا ۴ (کاملاً مخالفم=۴؛ مخالفم=۳؛ بی تفاوت=۲؛ موافقم=۱؛ کاملاً موافقم=۰؛ در بعضی سؤالات به صورت بالعکس) می سنجد. اعتبار و روایی این مقیاس در پژوهشی که در مورد دانشجویان علوم انسانی دانشگاه های تهران در ایران انجام شد، مورد تأیید قرار گرفته است. در این پژوهش از دو روش بازآزمایی و همسانی درونی برای برآورد ضریب اعتبار استفاده شده است. در روش بازآزمایی کوتاه مدت، ضریب

1 interpersonal problems

2 assertivness

3 sociability

4 controlling

5 intimacy

6 responsibility

7domination

8 neo five-factor inventory

9 bibliography for the revised NEO personality

The mediating role of interpersonal problems on the relationship between personality and sexual dysfunction

همبستگی نمرات نوبت اول و نوبت دوم که با فاصله بین ۲ تا ۳ هفته اجرا شده، برای هر یک از عوامل به‌طور جداگانه محاسبه شده است. این ضرایب برای پنج عامل به ترتیب برابر با ۰/۸۴، ۰/۸۲، ۰/۷۸، ۰/۶۵ و ۰/۸۶ است. در پژوهشی که کاستا و مک کرا در سال ۱۹۸۳ برای بازآزمایی کوتاه‌مدت فرم کوتاه آزمون NEO روی ۲۰۸ نفر از دانشجویان به فاصله ۳ ماه انجام دادند، ضرایب اعتبار برای پنج عامل به ترتیب ۰/۷۵، ۰/۸۰، ۰/۷۹ و ۰/۷۹ محاسبه شد. در بررسی ضریب اعتبار به روش همسانی درونی برای هر یک از عوامل پنج‌گانه فرم کوتاه مقیاس از شاخص ضریب اعتبار آلفای کرونباخ استفاده شده که نتایج به دست آمده برای پنج عامل با ۱۲ سؤال به ترتیب برابر با ۰/۷۹، ۰/۷۳، ۰/۴۲، ۰/۵۸ و ۰/۷۷ بود که بعد از حذف بعضی سؤالات، مقدار ضریب آلفا به ترتیب برای پنج عامل برابر با ۰/۷۹، ۰/۷۶، ۰/۵۴، ۰/۶۱ و ۰/۷۸ محاسبه شد که نشانه همسانی درونی خوب است. برای بررسی روایی این مقیاس نیز برای هر یک از عوامل پنج‌گانه، ضریب همبستگی پیرسون بین نمره‌های فرم کوتاه و فرم بلند آزمون (NEO-PI-R) برای ۴۰ آزمودنی محاسبه شد. ضرایب همبستگی به دست آمده برای هر یک از عوامل به ترتیب برابر با ۰/۷۲، ۰/۷۱، ۰/۴۱ و ۰/۷۵ بود. این نتایج روایی فرم کوتاه مقیاس شخصیتی NEO-FFI را تأیید می‌کند (کیامهر، ۱۳۸۱).

مقیاس عملکرد جنسی زنان (FSFI^۱) (روزن و همکاران، ۲۰۰۰): مقیاس عملکرد جنسی زنان یک آزمون ۱۹ سؤالی است و عملکرد جنسی زنان را در شش زمینه میل جنسی، برانگیختگی، مرطوب شدن، ارگاسم، رضایتمندی و درد جنسی در مقیاس طیف لیکرت از نمره ۱-۵ یا ۰ (سؤالات هر بُعد با یکدیگر برابر نیستند) می‌سنجد. نمرات هر حوزه از طریق جمع نمرات سؤال‌های هر بُعد و ضرب آن عدد در فاکتور به دست می‌آید. با جمع کردن نمرات هر شش حوزه با هم نمره کل مقیاس به دست می‌آید. نمره بالاتر نشان‌دهنده عملکرد جنسی مطلوب‌تر است. در پژوهشی که روزن و همکاران در سال ۲۰۰۰ انجام دادند، پایایی بازآزمایی کل مقیاس ۰/۸۸ و برای زیرمقیاس‌ها از ۰/۷۹ تا ۰/۸۶ محاسبه شد. اعتبار و روایی این مقیاس در ایران انجام شد مورد تأیید قرار گرفته است. در اعتباریابی فرم فارسی این مقیاس در نمونه زنان دارای اختلال جنسی، ضریب آلفای کرونباخ ماده‌های هر یک از زیرمقیاس‌ها ۰/۷۶ برای میل جنسی، ۰/۸۲ برای برانگیختگی، ۰/۸۵ برای مرطوب شدن، ۰/۷۳ برای ارگاسم، ۰/۷۹ برای رضایتمندی، ۰/۷۷ برای درد جنسی و ۰/۸۵ برای نمره کل شاخص عملکرد جنسی محاسبه شد که نشانه همسانی درونی مطلوب است. ضریب همبستگی به دست آمده برای کل مقیاس ۰/۸۵ بود. این نتایج اعتبار و روایی مقیاس شاخصی عملکرد جنسی زنان را تأیید می‌کند (محمدی و همکاران، ۱۳۸۷).

مقیاس عملکرد جنسی مردان (IIEF^۲) (روزن و همکاران، ۱۹۹۷) - مقیاس عملکرد جنسی مردان یک آزمون ۱۵ سؤالی است و عملکرد جنسی مردان را در ۵ زمینه عملکرد نعوظی، عملکرد مربوط به اوج لذت جنسی، میل جنسی، رضایت از نزدیکی جنسی و رضایت کلی فرد در مقیاس ۶ درجه‌ای لیکرت از نمره ۱-۵ یا ۰ (سؤالات هر بُعد با یکدیگر برابر نیستند) می‌سنجد. روزن و همکاران در سال ۱۹۹۷ در پژوهشی که انجام دادند، آلفای کرونباخ برای زیرمقیاس اوج لذت جنسی، میل جنسی، رضایت از نزدیکی جنسی و رضایت کلی را به ترتیب ۰/۹۶، ۰/۶۸، ۰/۹۳، ۰/۹۵ و ۰/۹۱ به دست آوردند. اعتبار و روایی این مقیاس در ایران انجام شد مورد تأیید قرار گرفته است. در اعتباریابی فرم فارسی این مقیاس در نمونه مرد سالم (۱۹۶۹ نفر) و مرد با تشخیص اختلال عملکرد جنسی (۴۱۲ نفر)، ضرایب آلفای کرونباخ برای کل مقیاس ۰/۷۰ به دست آمد و پایایی بازآزمایی در هر دو گروه فرد سالم و دارای اختلال عملکرد جنسی با ضرایب همبستگی داخل گروهی در بازه ۰/۸۴ تا ۰/۹۴ برای نمونه سالم و ۰/۶۹ تا ۰/۸۷ برای نمونه اختلال عملکرد جنسی عالی ارزیابی شد. این نتایج اعتبار و روایی مقیاس شاخصی عملکرد جنسی مردان را تأیید می‌کند (پاکپور و زیدی، ۱۳۹۰).

مقیاس مشکلات بین‌شخصی (IIP-30^۳) - فرم کوتاه مقیاس ۱۲۷ سؤالی و ۶۰ سؤالی مشکلات بین‌شخصی (بشارت، ۱۳۸۸؛ بشارت و همکاران، ۱۳۸۹؛ هرویتز و همکاران، ۱۹۸۸)، یک آزمون ۳۰ گویه‌ای است و مشکلات بین‌شخصی را در شش زمینه قاطعیت، مردم‌آمیزی، اطاعت‌پذیری، صمیمیت، مسئولیت‌پذیری و مهارگری در مقیاس ۵ درجه‌ای لیکرت از نمره ۱ تا ۵ (خیلی کم=۱؛ کم=۲؛ متوسط=۳؛ زیاد=۴؛ خیلی زیاد=۵) می‌سنجد. این مقیاس از دو قسمت تشکیل شده است: در قسمت اول که به چهار زیرمقیاس اول مربوط می‌شود، گویه‌ها با عبارت «برایم دشوار است که ...» شروع می‌شوند. در قسمت دوم، گویه‌ها با عبارت «... را خیلی زیاد انجام می‌دهم.» پرسیده می‌شوند. علاوه بر شش زیرمقیاس فوق، میانگین کل آزمودنی در زمینه مشکلات بین‌شخصی نیز بر اساس نمره وی در مجموع ۳۰ گویه مقیاس محاسبه می‌شود. در اعتباریابی فرم فارسی این مقیاس برای نمونه‌های دانشجویی (۱۷۳ دختر، ۱۲۴ پسر) و جمعیت عمومی (۳۸۵ زن، ۳۲۷ مرد)، ضرایب آلفای کرونباخ ماده‌های هر یک از زیرمقیاس‌ها از ۰/۷۷ تا ۰/۹۰ برای قاطعیت، از ۰/۸۳ تا ۰/۹۱ برای مردم‌آمیزی، از ۰/۷۵ تا ۰/۸۹ برای اطاعت‌پذیری، از ۰/۷۹ تا ۰/۹۱ برای صمیمیت، از ۰/۸۷ تا ۰/۹۳ برای مسئولیت‌پذیری، از ۰/۸۵ تا ۰/۹۰ برای مهارگری و از ۰/۸۹ تا ۰/۹۳ برای نمره کل مشکلات بین‌شخصی محاسبه شد که نشانه همسانی درونی بالایی مقیاس است. ضرایب همبستگی بین نمره‌های دو نمونه ۹۷ و ۱۱۲ نفری در

1 female sexual function index

2 international index of erectile function

3 inventory of interpersonal problems-30

دو نوبت با فاصله دو تا شش هفته برای قاطعیت از ۰/۶۷ تا ۰/۷۸، برای مردم آمیزی از ۰/۶۱ تا ۰/۷۳، برای اطاعت پذیری از ۰/۶۸ تا ۰/۷۷، برای صمیمیت از ۰/۷۰ تا ۰/۷۹، برای مسئولیت پذیری از ۰/۷۱ تا ۰/۷۸، برای مهارگری از ۰/۶۶ تا ۰/۷۵ و برای مشکلات بین شخصی (نمره کل) از ۰/۶۷ تا ۰/۷۸ به دست آمد و در سطح $p > ۰/۰۰۱$ معنادار بودند. این ضرایب نشانه پایایی بازآزمایی رضایت بخش فرم ۳۰ گویه ای مقیاس مشکلات بین شخصی هستند (بشارت، ۱۳۹۴).

یافته ها

تعداد افراد شرکت کننده در این پژوهش شامل ۴۹ زن (۴۸/۵ درصد) و ۵۲ مرد (۵۱/۵ درصد) هستند که بین مردان بیشتر شرکت کنندگان بین ۳۵ تا ۴۰ سال سن داشتند و بین شرکت کنندگان زن، بیشتر شرکت کنندگان ۳۰ تا ۳۵ سال سن داشتند. نتایج نشان داد که بیشتر شرکت کنندگان تنها یک بار (۹۰/۴ درصد) ازدواج کرده اند. همچنین بیشترین طول زندگی مشترک شرکت کنندگان ۵ سال (۳۰/۸ درصد) و ۶ سال (۲۱/۲ درصد) بود.

روش های آماری مورد استفاده در این پژوهش، آمار توصیفی شامل شاخص گرایش مرکزی و پراکندگی است. در جدول ۱ و ۲ میانگین و انحراف استاندارد متغیرهای پژوهش در دو گروه زنان و مردان آمده است.

جدول ۱- میانگین و انحراف استاندارد متغیرهای پژوهش زنان

متغیر	میانگین	انحراف استاندارد
اختلال عملکرد جنسی زنان	۹/۰۲	۱/۹۱
میل جنسی	۱۲/۷۹	۲/۷۴
تحریک جنسی	۱۴/۱۹	۳/۰۴
مرطوب شدن	۱۳/۲۹	۲/۵۷
اوج لذت جنسی	۹/۲۹	۲/۲۴
رضایت مندی	۹/۹۸	۱/۸۳
درد		
ویژگی های شخصیت	۳۴/۴۲	۵/۵۷
نورزگرایی	۳۰/۹۸	۵/۴۹
برون گرایی	۳۸/۰۲	۴/۸۰
تجربه پذیری	۳۴/۶۰	۴/۷۸
همسازی	۳۷/۴۲	۵/۲۰
وظیفه شناسی		
مشکلات بین شخصی	۱۸/۸۸	۲/۹۶
قاطعیت	۱۵/۱۷	۲/۷۴
مردم آمیزی	۱۲/۱۳	۱/۸۴
اطاعت پذیری	۱۱/۹۸	۱/۷۴
صمیمیت	۱۴/۲۹	۲/۴۰
مسئولیت پذیری	۱۹/۶۳	۳/۳۲
مهارگری		

جدول ۲- میانگین و انحراف استاندارد متغیرهای پژوهش مردان

متغیر	میانگین	انحراف استاندارد
عملکرد نعوظی	۲۰/۳۱	۵/۷۹
عملکرد ارگاسمیک	۷/۲۰	۱/۶۵
میل جنسی	۷/۱۷	۱/۵۴
رضایت از مقاربت	۹/۴۱	۱/۸۴
رضایت کلی	۷/۱۵	۱/۶۶
نورزگرایی	۳۱/۴۱	۵/۰۵
برون گرایی	۲۸/۴۸	۵/۰۶
تجربه پذیری	۳۴/۶۷	۴/۱۸
همسازی	۳۱/۵۶	۷/۱۸
وظیفه شناسی	۳۴/۱۹	۴/۶۷
مشکلات بین شخصی	۱۵/۸۷	۲/۹۱
قاطعیت	۱۲/۱۳	۲/۷۳
مردم آمیزی	۹/۱۷	۱/۸۱
اطاعت پذیری	۸/۹۶	۱/۷۲
صمیمیت	۱۱/۲۸	۲/۴۲
مسئولیت پذیری	۱۶/۷۰	۳/۳۵
مهارگری		

جدول ۳- شاخص‌های برازش مدل برای زنان

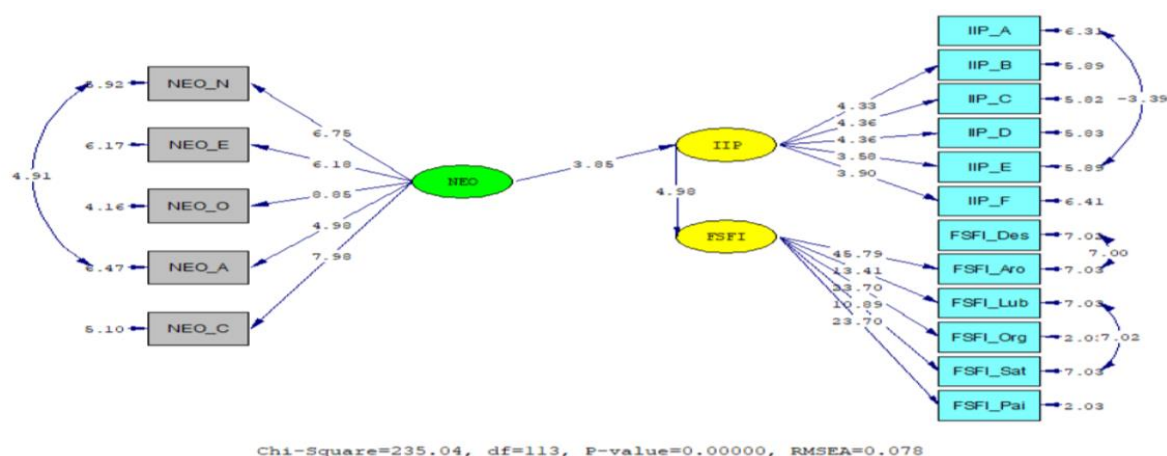
شاخص برازش مدل	مقدار بدست آمده	مقدار مناسب شاخص	وضعیت
مجذور کای	۲۳۵/۰۴		
درجه آزادی مدل	۱۱۳		
χ^2/df	۲/۰۸	کمتر از ۳	مناسب
سطح معناداری مجذور کای	۰/۰۰۱	$> ۰/۰۵$	مطلوب
GFI	۰/۹۵	$> ۰/۹۵$	نامناسب
AGFI	۰/۸۹	$> ۰/۹۰$	مناسب
CFI	۰/۹۸	$> ۰/۹۵$	مطلوب
RMSEA	۰/۰۷۸	$< ۰/۱۰$	مطلوب
NFI	۰/۹۶	$> ۰/۹۰$	مطلوب
IFI	۰/۹۷	$> ۰/۹۰$	مطلوب
SRMR	۰/۰۴۰	$< ۰/۰۵$	مطلوب

نتایج بدست آمده از مدل مفهومی حاکی از این بود که اثر مستقیم و استاندارد شده‌ی مشکلات بین‌شخصی ($\beta=۰/۵۰$, $p<۰/۰۱$) بر روی کارکرد جنسی زنان، معنادار و مثبت است به‌طوری که مشکلات بین‌شخصی می‌تواند کارکرد جنسی زنان را پیش‌بینی کند. همچنین ضرایب بدست آمده از اثر غیر مستقیم عوامل پنج‌گانه‌ی شخصیت ($\beta=۰/۵۶$, $p>۰/۰۱$) بر روی شاخص کارکرد جنسی زنان بررسی شد که نتایج بدست آمده نشان داد که متغیر عوامل پنج‌گانه‌ی شخصیت به صورت غیر مستقیم و با واسطه‌گری مشکلات بین‌شخصی می‌تواند کارکرد جنسی زنان را پیش‌بینی کند (جدول ۴).

همچنین اثر مستقیم عوامل پنج‌گانه‌ی شخصیت ($\beta=۰/۶۰$, $p<۰/۰۱$) بر روی مشکلات بین‌شخصی در زنان معنادار و مثبت بود و حاکی از این است که با افزایش عوامل پنج‌گانه‌ی شخصیت، میزان مشکلات بین‌شخصی فرد نیز افزایش پیدا می‌کند.

جدول ۴- ضرایب استاندارد شده، مستقیم، غیر مستقیم و کل در مدل مفهومی پژوهش برای زنان

متغیر ملاک	متغیر پیش‌بین	اثر مستقیم	اثر غیرمستقیم	اثر کل	واریانس تبیین شده
روی شاخص کارکرد جنسی در زنان از:	مشکلات بین‌شخصی	۰/۵۰*	-	۰/۵۰*	۰/۶۷
	عوامل پنج‌گانه شخصیت	-	۰/۵۶*	۰/۵۶*	
روی مشکلات بین‌شخصی از:	عوامل پنج‌گانه شخصیت	۰/۶۰*	-	۰/۶۰*	۰/۵۴

شکل ۲- مدل مفهومی پژوهش و نتایج t-value مدل برای زنان

جدول ۵- شاخص های برازش مدل در مردان

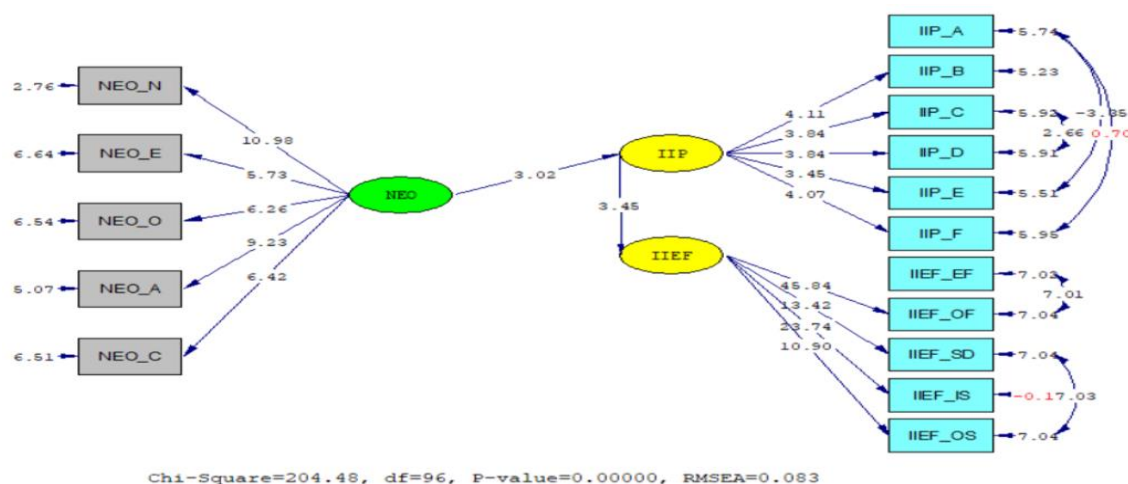
شاخص برازش مدل	مقدار بدست آمده	مقدار مناسب شاخص	وضعیت
مجذور کای	۱۱۵/۱۵		
درجه آزادی مدل	۵۴	+	مناسب
χ^2/df	۲/۱۳	کمتر از ۳	مطلوب
سطح معناداری مجذور کای	۰/۰۰۱	$0.05 >$	نامناسب
GFI	۰/۹۴	$0.95 >$	مناسب
AGFI	۰/۸۷	$0.90 >$	مناسب
CFI	۰/۹۷	$0.95 >$	مطلوب
RMSEA	۰/۰۸۳	$0.10 <$	مطلوب
NFI	۰/۹۶	$0.90 >$	مطلوب
IFI	۰/۹۷	$0.90 >$	مطلوب
SRMR	۰/۰۴۵	$0.05 <$	مطلوب

نتایج بدست آمده از مدل مفهومی نشان داد که اثر مستقیم و استاندارد شده ی مشکلات بین شخصی ($\beta=0.56, p<0.01$) بر روی کارکرد جنسی مردان، معنادار و مثبت است به طوری که مشکلات بین شخصی می تواند کارکرد جنسی مردان را پیش بینی کند. همچنین ضرایب بدست آمده از اثر غیرمستقیم عوامل پنج گانه ی شخصیت ($\beta=0.47, p>0.01$) بر روی شاخص کارکرد جنسی مردان بررسی شد که نتایج بدست آمده نشان داد که متغیر عوامل پنج گانه ی شخصیت به صورت غیر مستقیم و با واسطه گری مشکلات بین شخصی می تواند کارکرد جنسی مردان را پیش بینی کند.

همچنین اثر مستقیم عوامل پنج گانه ی شخصیت ($\beta=0.42, p<0.01$) بر روی مشکلات بین شخصی معنادار و مثبت بود و حاکی از این است که با افزایش عوامل پنج گانه ی شخصیت، میزان مشکلات بین شخصی فرد نیز افزایش پیدا می کند.

جدول ۶- ضرایب استاندارد شده، مستقیم، غیر مستقیم و کل در مدل مفهومی پژوهش برای مردان

متغیر ملاک	متغیر پیش بین	اثر مستقیم	اثر غیرمستقیم	اثر کل	واریانس تبیین شده
روى شاخص کارکرد جنسى در مردان از:					۰/۶۳
	مشکلات بین شخصی	۰/۵۴*	-	۰/۵۴*	
	عوامل پنج گانه شخصیت	-	۰/۴۷*	۰/۴۷*	
روى مشکلات بین شخصی از:					۰/۴۹
	عوامل پنج گانه شخصیت	۰/۴۲*	-	۰/۴۲*	

شکل ۳- مدل مفهومی پژوهش و نتایج t-value مدل برای مردان

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر به بررسی نقش واسطه‌ای مشکلات بین‌شخصی در رابطه بین ویژگی‌های شخصیت و اختلال عملکرد جنسی پرداخته نتایج پژوهش نشان داد که بین ویژگی‌های شخصیت و اختلال عملکرد جنسی رابطه وجود دارد. این یافته با نتایج پژوهش‌های پیشین (آلن و دسپلن، ۲۰۱۷؛ پیکسوتو و نوبره، ۲۰۱۶؛ حسینی و همکاران، ۲۰۲۱؛ گامز و نوبره، ۲۰۱۱) همسو است. پیکسوتو و نوبره (۲۰۱۶) رابطه بین ویژگی شخصیتی و اختلال جنسی را بررسی کردند. نتایج نشان داد که مردان دارای اختلال جنسی در ویژگی نورزگرایی نمره بالاتری داشتند و زنان دارای اختلال جنسی در ویژگی نورزگرایی و برون‌گرایی نمره بالاتری داشتند. در تبیین این یافته می‌توان گفت، افراد با ویژگی برون‌گرایی، آگاهی و اطلاعات جنسی را در سنین پایین‌تری کسب می‌کنند و تمایل دارند از رابطه‌ی جنسی برای لذت‌طلبی و انواع جدید انگیزه استفاده کنند. به‌طور کلی، نگرش و اهداف رفتاری آن‌ها در مقایسه با روابط جنسی متعارف و روابط جنسی گروهی، مثبت‌تر است و تمایل دارند که تعامل و روابط جنسی بیشتری را با شریک جنسی خود برقرار می‌کنند و از رفتارهای تحریک‌کننده‌ی جدید و نوآورانه و خیال‌پردازی‌های مثبت جنسی استفاده می‌کنند و رفتار جنسی را یک فعالیت اجتماعی می‌دانند که در راستای رفتارهای برون‌گرایانه‌ی آن‌ها قرار می‌گیرد، بنابراین طبیعی است که میل بیشتری به برقراری ارتباط جنسی دارند. زمانی که افراد در ویژگی‌های شخصیت خود دارای صفت برون‌گرایی باشند، زندگی جنسی فعال‌تری دارند و روابط آن‌ها با شریک جنسی‌شان دارای کمیت و کیفیت بهتری است، احساسات جنسی بیشتری را در رابطه‌ی جنسی خود دخیل می‌کنند و میل بیشتری نسبت به برقراری ارتباط دارند. نورزگرایی بعد دیگری از شخصیت است که در رفتارهای جنسی و عملکرد جنسی افراد نقش تعیین‌کننده‌ای دارد، چون این ویژگی با ایجاد احساس گناه جنسی در افراد باعث شکل‌گیری اختلالات جنسی و در نتیجه پایین آمد کیفیت زندگی جنسی افراد می‌شود. با توجه به پژوهش‌های مختلف، نورزگرایی عملکرد جنسی افراد را مختل می‌کند. همچنین نورزگرایی باعث تغییر در نگرش‌های افراد به رابطه‌ی جنسی می‌شود. تجربه‌پذیری یکی دیگر از متغیرهایی هستند که در پیش‌بینی رفتارهای جنسی نقش اساسی ایفا می‌کند و مبین این نظر است که افرادی که نسبت به تجربه‌های جدید باز و پذیرا هستند به دنبال افزایش احساسات و تحریکات جنسی خود بوده و در نتیجه عملکرد جنسی مطلوب‌تری دارند. افرادی که این صفت را دارا می‌باشند، گرایش کلی به سمت خیال‌بافی‌های جنسی دارند که مشخصه‌ی اصلی آن‌ها شکل‌گیری تجربه‌های نو و در نتیجه افزایش کمی و کیفی در فعالیت‌های جنسی است. افرادی که ویژگی شخصیتی وظیفه‌شناسی در آن‌ها بالاست، افرادی مصمم و قاطع در برابر مشکلات جنسی هستند.

نتایج پژوهش نشان داد که بین مشکلات بین‌شخصی با اختلال عملکرد جنسی رابطه مثبت وجود دارد. این یافته با نتایج پژوهش‌های پیشین (بلیر و همکاران، ۲۰۱۵؛ جانوسکی و همکاران، ۲۰۲۰؛ زمیشلانی و وایزمن، ۲۰۰۸؛ فریهارت و همکاران، ۲۰۲۰؛ لی و همکاران، ۲۰۱۷) همسو است. لی و همکاران (۲۰۱۷) در مطالعات خود بیان کردن که اختلال عملکرد جنسی به عنوان یک مشکل جنسی مداوم یا مکرر است که نقش مشکلات بین‌شخصی در تداوم آن مؤثر است. همچنین زمیشلانی و وایزمن (۲۰۰۸) در مطالعات خود بیان کردند که اختلال عملکرد جنسی ناشی از اختلال در روابط بین‌شخصی است. بایرز (۲۰۰۵) در نمونه‌ای از مردان و زنان مشاهده کرد که صمیمیت ضعیف در ارتباط بین شخصی با کاهش رابطه و رضایت جنسی طی یک دوره‌ی زمانی ۱۸ ماهه همراه است. در بیشتر افراد، عوامل روانی و بین‌شخصی هم در پیدایش و هم در حفظ مشکلات جنسی نقش مهمی دارند. در خانواده‌هایی که عشق، محبت و صمیمیت وجود دارد، ممکن است از تجربیات جنسی آسیب‌زننده جلوگیری کنند. آسیب‌پذیری فرد نسبت به اختلالات جنسی، ناشی از مشکلات بین‌شخصی و عوامل روان‌شناختی و اجتماعی - فرهنگی نقش مهمی را در ایجاد نگرانی‌های جنسی، در شروع یک مشکل جنسی و در حفظ اختلال عملکرد جنسی در بلندمدت دارند. بیشتر فعالیت‌های جنسی، اگرچه به‌طور قطع نه تمامی آن‌ها، در یک زمینه بین‌شخصی اتفاق می‌افتند و کیفیت جنبه‌های غیرجنسی رابطه، تجربیات زوجین و مشکلات بین‌شخصی در تعامل جنسی می‌تواند بر عملکرد جنسی افراد تأثیر بگذارد.

نتایج پژوهش نشان داد که بین ویژگی‌های شخصیت و مشکلات بین‌شخصی رابطه وجود دارد. این یافته با نتایج پژوهش‌های پیشین (ارسلان، ۲۰۱۶؛ کالیفتن و همکاران، ۲۰۰۵؛ نیستر و همکاران، ۲۰۰۹) همسو است. کالیفتن و همکاران (۲۰۰۵) در بررسی خود به این نتیجه رسیدند که همپوشانی زیادی بین ویژگی شخصیت و مشکلات بین‌شخصی وجود دارد. نیستر و همکاران (۲۰۰۹) در بررسی خود به این نتیجه رسیدند که برون‌گرایی و همسازي با مشکلات بین‌شخصی رابطه دارد و نورزگرایی رابطه قوی با مشکلات بین‌شخصی دارد. ارسلان (۲۰۱۶) در بررسی مشکلات بین‌شخصی از نظر شفقت به خود و ویژگی‌های شخصیت به این نتیجه رسیدند که شفقت به خود و ویژگی‌های شخصیتی به‌طور قابل توجهی با مشکلات بین‌شخصی رابطه دارند. در تبیین این یافته می‌توان گفت افراد برون‌گرا به دلیل اینکه تمایل به برقراری روابط اجتماعی بیشتری دارند، بهتر می‌تواند مشکلاتی که در روابط خود به وجود می‌آید را رفع کنند. افراد با نورزگرایی بالا، در روابط بین شخصی خود احساس ناایمنی، بی‌اعتمادی و بدبینی می‌کنند. این در حالی است که افراد با نورزگرایی اندک، ثبات هیجانی دارند و در صورتی که میزان توافق اجتماعی این افراد زیاد باشد، به خوبی می‌توانند مسائل و تعارض‌های زندگی خود را حل کنند. طبیعی است که شخصیت‌های نورزگرا توانایی برانگیختن

پاسخ‌های نزدیکی در دیگران و تمایل برای نزدیک شدن به همسر و به‌طور عمده جاذبه‌های بدنی و جنسی ندارند. همچنین آن‌ها در برقراری ارتباط مبتنی بر پذیرش دوسویه، راحت و بدون تنش مشکل دارند و دید مثبتی به همسر ندارند. همچنین افرادی که نمره بالایی در ویژگی شخصیت همسازي کسب می‌کنند در رابطه با سایر مشکلات بین‌شخصی بیش‌تر در معرض اطاعت‌پذیری در جمع دوستانه می‌شوند. نتایج تأیید کرد که مشکلات بین‌شخصی می‌تواند در رابطه بین ویژگی‌های شخصیت و اختلال عملکرد جنسی نقش واسطه‌ای داشته باشد. پژوهشی که به‌طور اختصاصی این مسئله را بررسی کرده باشد وجود ندارد اما این یافته با پژوهش‌هایی که رابطه ویژگی‌های شخصیت و مشکلات بین‌شخصی (ارسلان، ۲۰۱۶؛ کایلِفتن و همکاران، ۲۰۰۵؛ نیستر و همکاران، ۲۰۰۹) همسو است. کایلِفتن و همکاران (۲۰۰۵) و رابطه مشکلات بین‌شخصی و اختلال عملکرد جنسی (بلیر و همکاران، ۲۰۱۵؛ جانوسکی و همکاران، ۲۰۲۰؛ زمیشلانی و وایزمن، ۲۰۰۸؛ فریهارت و همکاران، ۲۰۲۰؛ لی و همکاران، ۲۰۱۷) را نشان داده‌اند و به شکل غیرمستقیم همسو است. در تبیین این یافته می‌توان گفت شخصیت تحت تأثیر رشد و شکل‌گیری ارزش‌ها، نگرش‌ها، خاطرات شخصی، ارتباطات اجتماعی، عادات و مهارت‌ها شکل می‌گیرد؛ و نیاز به پذیرش، محبت و تأیید از جانب دیگران، بخصوص از جانب مادر در دوران کودکی در شکل‌گیری شخصیت در روابط بین‌شخصی نقش مهمی دارد. افراد با ویژگی برون‌گرایی، نورزگرایی، همسازي و وظیفه‌شناسی در هنگام روبه‌رو شدن با مشکلات بین‌شخصی واکنش‌های متفاوتی نشان می‌دهند به عنوان مثال، افراد با ویژگی شخصیتی تجربه‌پذیری، با رغبت توجه به صحبت‌ها و خواسته‌های طرف مقابل و فهم و درک دیدگاه‌های او می‌کند که این توانمندی در رابطه بین‌شخصی، با مقوله‌های تفاهم و طرز تلقی از رضایتمندی جنسی و زناشویی در ارتباط است. بدین ترتیب می‌توان گفت که ویژگی‌های شخصیت با در نظر گرفتن به مشکلات بین‌شخصی به شکل غیرمستقیم اختلال عملکرد جنسی را تحت تأثیر قرار می‌دهد. با توجه به نتایج پژوهش پیشنهاد می‌شود از یافته‌های پژوهش برای تقویت برنامه‌های پیشگیرانه در روابط بین‌شخصی به‌طور کلی و روابط زوجین به‌طور خاص استفاده کرد و با توجه به هزینه‌های گزاف فردی و اجتماعی که اختلالات مرتبط با اختلال عملکرد جنسی ایجاد می‌کنند؛ شناخت عوامل مؤثر بر آن می‌تواند تا حدود زیادی به متخصصان سلامت روان در زمینه تدوین برنامه‌های آموزشی در زمینه کاهش اختلال عملکرد جنسی مؤثر باشند. از آنجا که نمونه پژوهش محدود به بیماران مبتلا به اختلال عملکرد جنسی در مرکز درمان ناباروری و سقط مکرر این‌سینا بود، لذا در تعمیم نتایج به کل جامعه باید جانب احتیاط رعایت شود همچنین از نمونه وسیع‌تری استفاده شود تا نتایج پژوهش قابلیت تعمیم بیش‌تری داشته باشد.

منابع

- بشارت، م. ع. (۱۳۸۶). رابطه ابعاد شخصیت و ناگوایی خلقی. *روان‌شناسی معاصر*، ۲(۱)، ۵۰-۵۸.
- بشارت، م. ع. (۱۳۹۴). بررسی پایایی، روایی و تحلیل عاملی فرم ۳۰ سوالی مقیاس مشکلات بین‌شخصی در جمعیت ایرانی.
- بشارت، م. ع.، عبدالله خانی، ش.، و غلامعلی لواسانی، م. (۱۳۹۷). نقش واسطه‌ای دشواری تنظیم هیجان در رابطه بین آسیب‌های دلبستگی و اختلال های جنسی. *روان‌شناسی خانواده*، ۵(۱)، ۳-۱۶.
- کامران، م.، بشارت، م. ع.، و قربانی، ن. (۱۳۹۸). پیش‌بینی مشکلات بین‌شخصی بر اساس سبک‌های والدگری. *رویش روان‌شناسی*، ۸(۲)، ۱۴۳-۱۵۲.
- کریمی، ج.، شلانی، ب.، و هویزی، ن. (۱۳۹۶). همبستگی عزت‌نفس جنسی و اختلال در عملکرد جنسی با رضایت زناشویی در پرستاران بیمارستان‌های شهر کرمانشاه. *مجله دانشگاه علوم پزشکی قم*، ۱۱(۹)، ۸۶-۹۳.
- کیامهر، ج. (۱۳۸۱). *هنجاریابی فرم کوتاه پرسشنامه پنج عاملی نوین (NEO-FFI) و بررسی ساختار عاملی آن (تحلیل تائیدی) در بین دانشجویان علوم انسانی دانشگاه‌های تهران*. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه علامه طباطبایی.
- Allen, M. S., & Desille, A. E. (2017). Personality and sexuality in older adults. *Psychology & Health*, 32(7), 843-859.
- Annamalai, A. (2017). Sexual Dysfunction. In *Medical Management of Psychotropic Side Effects* (pp. 129-136). Springer, Cham.
- Arslan, C. (2016). Interpersonal problem solving, self-compassion and personality traits in university students. *Educational Research and Reviews*, 11(7), 474-481.
- Avasthi, A., Grover, S., & Rao, T. S. (2017). Clinical practice guidelines for management of sexual dysfunction. *Indian journal of psychiatry*, 59(Suppl 1), S91
- Barbaro, N., Holub, A. M., & Shackelford, T. K. (2018). Associations of attachment anxiety and avoidance with male-and female-perpetrated sexual coercion in romantic relationships. *Violence and Victims*, 33(6), 1176-1192.
- Barnes, A., Dodson, M., Wood, B., Thomas, H., & Kimberly, C. (2017). The effect of attachment styles on positive communication and sexual satisfaction in relationships. *Journal of Positive Sexuality*, 3(2), 27-31.
- Chokka, P. R., & Hankey, J. R. (2018). Assessment and management of sexual dysfunction in the context of depression. *Therapeutic advances in psychopharmacology*, 8(1), 13-23.

The mediating role of interpersonal problems on the relationship between personality and sexual dysfunction

- Clifton, A., Turkheimer, E., & Oltmanns, T. F. (2005). Self-and peer perspectives on pathological personality traits and interpersonal problems. *Psychological assessment*, 17(2), 123.
- Costa Jr, P. T., & McCrae, R. R. (2010). Bridging the gap with the five-factor model.
- Euler, S., Nolte, T., Constantinou, M., Griem, J., Montague, P. R., Fonagy, P., & Personality and Mood Disorders Research Network. (2021). Interpersonal problems in borderline personality disorder: associations with mentalizing, emotion regulation, and impulsiveness. *Journal of personality disorders*, 35(2), 177-193.
- Freihart, B. K., Sears, M. A., & Meston, C. M. (2020). Relational and Interpersonal Predictors of Sexual Satisfaction. *Current Sexual Health Reports*, 1-7.
- Gomes, A. L. Q., & Nobre, P. (2011). Personality traits and psychopathology on male sexual dysfunction: An empirical study. *The journal of sexual medicine*, 8(2), 461-469.
- Hosseini, F., Beygi, Z., Yazdanpanahi, Z., & Akbarzadeh, M. (2021). The Relationship Between Personality Types and Sexual Dysfunction. *Current Women's Health Reviews*, 17(2), 128-135
- Janovsky, T., Rock, A. J., Thorsteinsson, E. B., Clark, G. I., & Murray, C. V. (2020). The relationship between early maladaptive schemas and interpersonal problems: A meta-analytic review. *Clinical psychology & psychotherapy*, 27(3), 408-447.
- Kane, L., Dawson, S. J., Shaughnessy, K., Reissing, E. D., Ouimet, A. J., & Ashbaugh, A. R. (2019). A review of experimental research on anxiety and sexual arousal: Implications for the treatment of sexual dysfunction using cognitive behavioral therapy. *Journal of Experimental Psychopathology*, 10(2).
- Lee, J. J. M., Tan, T. C., & Ang, S. B. (2017). Female sexual dysfunction with combined oral contraceptive use. *Singapore medical journal*, 58(6), 285.
- Markey, P., Markey, C., Nave, C., & August, K. (2014). Interpersonal problems and relationship quality: An examination of gay and lesbian romantic couples. *Journal of Research in Personality*, 51, 1-8.
- Mota, R. L., Fonseca, R., Santos, J. C., Covita, A. M., Marques, N., Matias, P., ... & Cardoso, J. (2019). Sexual dysfunction and satisfaction in kidney transplant patients. *The journal of sexual medicine*, 16(7), 1018-1028.
- Neave, H. W., Costa, J. H., Weary, D. M., & Von Keyserlingk, M. A. (2020). Long-term consistency of personality traits of cattle. *Royal Society open science*, 7(2), 191849.
- Nysæter, T. E., Langvik, E., Berthelsen, M., & Nordvik, H. (2009). Interpersonal problems and personality traits: The relation between IIP-64C and NEO-FFI. *Nordic Psychology*, 61(3), 82-93.
- Peixoto, M. M., & Nobre, P. (2016). Personality traits, sexual problems, and sexual orientation: An empirical study. *Journal of sex & marital therapy*, 42(3), 199-213.
- Rowland, D. L., & Tempel, A. R. (2020). Personality and Sexual Dysfunctions. *The Wiley Encyclopedia of Personality and Individual Differences: Clinical, Applied, and Cross-Cultural Research*, 169-174.
- Soohinda, S., & Manipal, S. (2018). Female sexual dysfunction and its relationship with marital satisfaction in Indian women. *Journal of Medical Science And clinical Research*, 6, 762-769.
- Tetley, J., Lee, D. M., Nazroo, J., & Hinchliff, S. (2018). Let's talk about sex—what do older men and women say about their sexual relations and sexual activities? A qualitative analysis of ELSA Wave 6 data. *Ageing & Society*, 38(3), 497-521.
- Zemishlany, Z., & Weizman, A. (2008). The impact of mental illness on sexual dysfunction. *Sexual dysfunction*, 29, 89-106.